

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Njih knezoškofjski milosti in prevzvišenosti

JAKOBU MAKSIMILIJANU

knezoškofu lavantinskemu, c. kr. tajnemu svetniku itd. itd.

o Njih zlati sv. maši dne 2. avgusta 1888.

Pozdravljen, prečastni vladika,
Pozdravljen nam danes srčno!
Pozdravljen, ko zlato je mašo
Ti včakati dalo nebó!

Že petkrat deseti se vrnil
Življenja je Tvojega dan,
Kar bil svečenika poklical
Gospod Te v svoj sveti je stan.

A naj že pol veka zagrnil
V minolost bežeči je čas,
Upogniti ni Te zamogel,
Krepak še stojiš sivolas.

Ovčice Gospodove paseš
Nevtrudni, preblagi pastir,
Ter paziš z ljubezni očesom,
Da vživajo srečo in mir.

Ti solze sirotam otiraš,
Ti znoj jim pekoči hladiš,
Ko v hudih nezgodah dobrotno
Darove jim mile deliš.

Pazljivo na srca mladine
Obračaš preskrbno okó,
Ter njeno odgojo duševno
Podpiraš z Mecena rokó.

Kjerkoli v dejanji je treba
Pokazati blago srcé,
Med prvimi vselej, vladika!
Blišči se i Tvoje imé.

Tako si postavil si v srcih,
Oj v srcih hvaležnih spomin,
Ki sega od Pohorja vrhov
Tje doli do Savskih ravnin.

In danes kot praznik slavimo
Z veseljem Tvoj blaženi dan,
Iz prs pa tisočih razlega
Do neba nam klic se glasán:

Pozdravljen, prečastni vladika,
Pozdravljen nam danes srčno!
Pozdravljen, ko zlato je mašo
Ti včakati dalo nebó!

Nauk v številkah.

Leto dni ni ravno veliko, vendar pa se v njih izgodi lahko veliko, sreča in nesreča, zdravje in bolezen — vse to gre v časih križem pri eni hiši, pri eni družini in torej lahko vemo, da se izgodi vsega tega veliko po svetu. Ko bi človek vse to vedel! No to sicer ni mogoče, vendar pa se zapiše v naših dneh marsikaj, kar se prigodi po svetu in če se to zbere ter nekam v red spravi, pravi se, da je to delo statistike.

V avstrijski skupini dežel je posebna uradnija, ki zbéra številkke — take, ki povejo, kake spremembe da so se godile pri prebivalcih teh dežel. Le-ta uradnija je izdala sedaj poročilo, ki nam kaže te spremembe v letu 1886. Iz tega poročila povzamemo za naše bralce nekaj imenitnijih stvari, kakor jih opisuje „Slovenec“ v svoji 174. številki.

Skupna podoba ljudskega gibanja, piše, je v letu 1886. jako povoljna. Prebivalstvo pomnožilo se je v Avstriji tostran Litave za 197.605 in je iznašalo 11,188.462 moških in 11,882.226 ženskih, z armado 23,233.111 duš. Ta številka je jako zanesljiva, ker se naslanja na metodično štetev.

Trije glavni momenti ljudskega gibanja so porodi, poroke in smrt. V imenovanem letu je bilo, če se izvzeme armada 180.191, porok 876.063 novorojencev in 678.458 mrličev. Na tisoč prebivalcev prišlo je 7·8 porok, 38 novorojencev in 29·4 mrličev. Število porok se je v zadnjem desetletju pomnožilo za 4 odstotke, novorojencev za 2·7 odstotka. Le na Českem so neugodnejše razmere. Tu pada število porok in novorojencev, število mrličev pa raste. Nasprotno pa so bile v Galiciji ugodnejše razmere.

Kar se tiče porok, zanimljiva je starost poročencev. Najmlajši ženin v državi je bil star 15 let; poročil se je v Dalmaciji, v okraji Kninskem. Najstarejši ženin je bil star 87 let; ta stari veseljak je Dunajčan. Najmlajša nevesta bila je stara 13 let, rojena v Dalmaciji, najstarejša nevesta — stara 84 let — stopila je v zakon v Dubrovniku v Dalmaciji. V Celji se je poročil sedemnajstleten ženin in jeden njegove starosti na Českem v Slanem. Posebno v Galiciji in Bukovini stopajo pred altar mladi ženini in neveste. Nerazumljiv je oni slučaj v Dalmaciji (13letna nevesta), zakaj po avstrijski postavi mora biti stara vsaj 14 let. Ravno tako zdi se nam starost 15 ali celó 14 let neveste prenizka, akoravno je postavna po državljskem zakoniku.

Ženinov je bilo 45 odstotkov v starosti od 24 do 30 let, nevest 30 odstotkov iste starosti. Pomenljivo pa je število z nenavadno velikim razločkom v starosti. Tako je bilo 46 porok, ko so bili ženini stari manj ko 24 let

in neveste nad 50 let, in 41 porok, ko so bili ženini stari nad 60 in nevesta manj ko 20 let. Največ jih, kakor pravijo, znori moških v visoki starosti. Mešanih zakonov je bilo v 1886. letu 1538, največ med katoliki in protestanti (1373.)

Rojenih je bilo 876.063 živih in 24.940 mrtvih; zakonskih 767.370, nezakonskih 133.643. Največ nezakonskih otrok je na Koroškem in sicer 456 od 1000, skoraj polovica. Tako je bilo v Celovci 187 zakonskih in 503 nezakonskih; v okrajnem glavarstvu šentviškem 637 zakonskih in 1130 nezakonskih. Na Solnograškem je bilo 276 nezakonskih od 1000, na Štajerskem 260 od 1000, enaka razmera je na Nižje-Avstrijskem. Po spolu je 1000 ženskih, 1070 moških. Da je v državi več ženskih kakor moških, vzrok je to, ker umrje povprek več moških v otroških letih. V letu 1886 je bilo rojenih 20.214 dvojčkov, 348 trojčkov in 4 četvorčki.

Umrlo jih je največ v starosti do petega leta, in sicer 48 odstotkov. Umrljivost nezakonskih otrok je mnogo večja, kakor zakonskih. V občie umrje četrtnina otrok v prvem letu. Ženske dočakajo višjo starost od moških. Tako doživi 98 do 99 let 26 žensk in le 19 moških. Največ jih umrje v pozni zimi in prvi pomladi; meseca marca na dan 2327. Najmanj jih umrje v avgustu (1597 na dan).

Iz državljske zveze je stopilo 4063 oseb, 1004 v Prusijo; pristopilo jih je 3433, iz Ogerske 1082 in jih nam je torej v tem predalu nekaj odpadlo.

Gospodarske stvari.

Vjed ali kolika pri konjih.

Konju se izgodi rado, da se mu zapre blato ali pa tudi voda in nasledek tega je potlej vjed ali kolika. Ako se nameri prvo, mine konju h kratu veselje do jedi, k malu začne s prvima nogama brskati po tleh, potem pa se vrže na tla ter se ozira po svojem truplu. S kraja ne leži dolgo, ampak vzdigne se k malu, ako pa je bolezen že huja, tedaj se konj ne vrže samo na tla, ampak bje z vsemi štirimi okoli sebe, pa tudi z glavo ter se meče po tleh okoli.

Brž tedaj, ko človek zapazi le-taka znamenja na konji, treba mu je imeti zdravilo k redu. Najbolje je tisto, ki odpre konju, da se izprazni. Ali kako je to? Živinozdravnik ima jih več na razpolaganje, toda kmet sam ne tako lahko. Zato pa mu podamo mi neko zdravilo za poskušnjo. Napravi si ga lahko vsakdo in drži se delj časa in človek ga ima torej zmirrom lahko pri rokah.

Le-to zdravilo je čebuljev izvleček in napravi se tako-le: Kacih 10 do 12 čebuljev se olupu ter prereži parkrati vsacega posebej, potem pa jih deni v kak lonec, ki drži en liter

ali ka-li. Na to pa nalij liter mleka ter pristani lonec k ognju. Nekaj ur se to kuha in potem se vzame od ognja ter se čebulj izžme. Ko se razhladi mleko, vlije se v par flaš. Teje treba dobro zadelati in tako je zdravilo gotovo in drži se, kakor smo že rekli, delj časa.

Ako se pokaže potlej kedaj vjed pri konji, vlije se mu pol flaše zdravila skozi gobec. Konja pa riblji med tem s slamo, ne z mokro, ampak s suho, dokler ne postane koža prav gorka, potem pa ga zavij v volnene odeje. V onih krajih, kjer je to zdravilo že zdaj v navadi, se zatrjuje, da pomaga že v prvo in to v prav malem času. Ko bi pa vse eno še ne izdalo, treba je za kake tri ure iz nova dati konju zdravilo in mu še enkrat ribati život, da postane gorak. To bi bilo v resnici lahko zdravilo; če ga potrdi izkušnja, prihrani se konju velikokrat mučenje, kakor je pri doslenjih zdravilih v navadi, gospodarjem pa veliko strahú, da ne izgubé drage živali.

Sejmovi. Dne 4. avgusta v Št. Ilji pri Šoštanji in na sv. Gorah. Dne 6. avgusta pri sv. Janži za Arvežem, na Loki, v Lembergu, na Ptuji in pri Mariji Snežni.

Dopisi.

Iz Ormoža. (Cesarjeva svečanost.) Naša čitalnica priredi dne 12. avgusta l. leta veliko svečanost povodom 40-letnice presvitlega cesarja po mičnem in obširnem vspredu. Le-ta se dobi že sedaj v čitalnici. Mi opozarjamo vse prebivalce ormoškega okraja, da se te svečanosti v obilnem številu vdeležijo, da pokažejo svojo udanost do presvitlega našega cesarja, ki ljubi vse narode, in ki je zaukazal svojim prvim svetovalcem in ministrom „Naredite mir med mojimi narodi“. Torej prebivalci Ormoškega okraja na svidanje, dne 12. avgusta 1888 v ogromnem številu.

Iz Ormoža. (Odgovor.) Dne 23. julija 1888 smo prejeli naslednji dopis a ni bilo prostora več za štv. 30, torej pa naj sledi sedaj! Gledé na „pojasnilo“ Martinčevo in „popravek“ Gedliczkin izrekam to-le: Resnično je to, da je g. Martinc izrekel, da ima pismo od g. Gedliczke, katero bode on (Gedliczka) sam prebral. Proti koncu čitanja pa je rekel g. Gedliczka: „Da so požarni brambovci bolj z Nemci združeni in da naj držijo z Nemci ter pri mestni volitvi naj oddamo na nemški strani svoje glasove“. Na to je terjal, naj bi vsi vstali in „gut heil“ vpili. Vsi so vstali, razun mene; kričati so začeli: „Kovačič sedi!“ Jaz pa sem rekel: „Jaz sem Slovenec in ostanem Slovenec kot skala“. Gospod Martinc mi je potem, ko se je krik in šum vlegel, besedo dal, na kar sem rekel, da je požarna bramba prostovoljna ne

gledé, ali je kdo poleg Nemeec, Madjar, Hrvat ali Slovenec. Na to je še večji krik nastal in požarni stotnik mi pravi, naj jutri k njemu pridem s karto, da izstopim. Jaz pa sem odgovoril, da jutri ne pridem in da takoj izstopim. K malu potem sem društvo zapustil. To potrjujem vsekdar in pred vsem svetom.

Ivan Kovačič, mestjan.

Ivan Vertnik, svedok. Alojzij Mikl, svedok.

K temu še dostavljam jaz podpisani, da mi je drugi mestjan J. K., ki je bil takrat v kavarni navzoč, pravil ta slučaj ter mi ga natanjko tako popisal, kakor je bil v „Slov. Gospodarju“ štv. 27. popisan ter pristavil: „Res grdo so ga (g. Kovačiča) imeli. Meni je bilo tako težko, da sem takoj odšel!“ Kje je laž in kje je resnica?

Ivan Vertnik.

Ta popravek ali pojasnilo pošljem Vam, častiti g. urednik, brez § 19. tiskovne postave, katerega naši posili-nemci. ne da bi ga kedaj čitali ali poznali tako radi imajo in ljubijo, da se sploh na njega opirajo. Iz izjave g. Kovačiča, ki pa bode obširnejša šla na drugo mesto, kamor sliši, pa lahko bralci „Slov. Gosp.“ razvidijo, kako naši nasprotniki ljubijo resnico. Pa saj star slovenski prigovor pravi: „Kdor z lažjo okrog meče, je sam lažnjivec“. To je tudi tukaj na mestu. Dopis v „Slov. Gosp.“ štv. 27. od 5. julija je popolnoma in povsem resničen in naj gg. Martinc in Gedliczka še desetkrat rečeta, da ni res ali pa da je laž. Sicer pa o političnem društvu pod imenom „požarna bramba v Ormožu“ še nismo zadnje besede govorili. Tudi „Kneip-Büchel“ pride na vrsto.

Iz Št. Lenarta v Slov. gor. (Požarna bramba.) Odbor požarne brambe se čuti razžaljenega vsled dopisa v 25. štef. iz sv. Ruperta ter želi, da vzprejmemo njegovo pojasnilo. To mi sicer storimo, ali ne za to, ker bi odbor zavrnil našega dopisnika, ne za to, saj še odbor le prav potrjuje resnico dopisa, ampak za to, da vidijo naši bralci, kako malo da ima zupanja taka požarna bramba, ki se stavi v nasprotje z domačim ljudstvom. Odbor piše: Prostovoljni požarni brambi od sv. Lenarta v slov. gor. se oponaša, da ni zaradi tega bin-koštni ponedeljek k požaru Andreja Kikla v spodnji Voličini na pomoč hitela, ker ta ni s svojimi konji po njo prišel. Ali to je velika neresnica, kajti pomoč je izostala le iz edinega uzroka, ker se nikomur iz vse občine pogorelca truda ni vredno zdelo, da bi šel po požarno brambo v sv. Lenart in bi tako nesrečniku pomagal. Imenovana požarna bramba je s posebnim ozirom na obstojnost, da se potrebna vprega za zunanje požare v trgu sv. Lenarta brez plače ne dobi, že leta 1884. na vse bližnje občine vabilo izposlala, da naj vsaka občina privoli, ob času ognja s konji priti po požarno brambo,

ali pa, da bi plačala vožnjo tistim, kateri bi pripeljali brambovce na pogorelišče. Ali na ta poziv se je žalibože le edina občina „Senarska“ oglasila in je obljubila zgoraj imenovane tirjatve spolniti. Vse druge občine pa so vsled nepriznanja vabila pokazale, da jim je malo za pomoč Lenartske požarne brambe. S tem se dovolj zadostuje, da se požarni brambi sv. Lenarta pri imenovanem požaru nikako ne more ljubezen do bližnjega odreči.

J. Mocher, perovodja. A. Mravlag, načelnik.

Iz Šaleške doline. (Svoji k svojim!) „V edinosti je moč“, to naj bode geslo zatiranih Slovencev po Spodnjem Štajarju. Tega se hočemo tudi mi držati. Držimo se ga torej Slovenci v Šaleški dolini. Podpirajmo naše narodne trgovce, obiskujmo naše narodne gostilnice, podpirajmo obrtnike, rokodelce in druge stanove, ki so naše stranke. Ne pustimo, da bi nemškutarji z našim denarjem nemški šulverein podpirali in zoper Slovence rogovilili. Pokažimo, da lahko brez tujih prilepljencev in domačih odpadnikov živimo. V Velenji in Šoštanji imamo trgovcev, obrtnikov rokodelcev in vseh stanov, če potrebujemo česa, ki so naše stranke, ki se zvesto držijo svojega roda, ki spoštujejo vse, kar je slovensko narodno. Pustimo le velike kričače, naj od rojenih Nemcev (katerih pa čez pet nimamo) živijo. To bode veselje tistih, ki se pišejo z gg, pp, sch, ck, Ö, tsch, itd. itd. z eno besedo držimo se natanko gesla: „Svoji k svojim“, kajti le tako dosežemo prostost in pravice, ki so nam jih kedaj odvzeli. Upamo, da te vrstice ne bodo brez uspeha. Mislimo, da so padle na rodovita tla. Toraj dragi rojaki! Svoji k svojim!

Od sv. Jurija v slov. goricah. (Sejmi. Slabe ceste.) Z živinskimi sejmi pri nas ni nič pravega reda. V časnikih se še vedno nanzanjajo dnevi starih sejmov, ali te so se že pred dvema letoma na druge dneve prestavili. Ni tedaj tukaj zdaj več sejmov v torek pred Križevim in prvi ponedeljek v septembru, ampak dne 22. aprila in dne 8. avgusta. Eden od teh novih sejmov pride zdaj že skorej, namreč dne 8. avgusta t. l., na vrsto. Jurjevčani pa navadno niso ne z enim, ne z drugim sejmom zadovoljni, ker prihaja malo kupcev in se tako tudi živina nima nikomur na trg staviti. A uzrok temu pripisovati je tukajšnjim slabim občinskim cestam, ki pri vsakem deževju silno blatne postanejo. Neobhodno potrebne okrajne ceste se pa celoma pogrešajo. Dokler teh ne bo, pričakujemo tudi kupcev za živino in druge kmetijske pridelke zastonj v večjem številu; kajti vsaki knpčevalec se poda raje v kraje, kamor se lahko brez nevarnosti pelja ali pa po gladki cesti peš pride, kakor v kraje s slabimi cestami. Skrbeti nam je tedaj najpoprej, da bomo v tem oziru na boljem, potem se bo

povzdignil tudi promet. Načrti v tem oziru so se že delali, pa zavoljo nesložnosti niso prišli do izvrševanja, tedaj št. Jurčani, le bolj zložno naprej!

S Ptuja. (Podpora.) Dijaška kuhinja v samostanu č. gg. oo. minoritov v Ptuji je meseca maja t. l. ubogim dijakom 386 kosile v znesku 57 fl. 90 kr. in meseca junija 408 kosile v znesku 61 fl. 20 kr. podarila. Od 17. sept. m. l. je uže 5023 obedov razdelila, potrošila pa 753 fl. 45 kr. Z nova so blagovolili nastopni p. n. častiti gospodje v blagi namen darovati: a) vnanji: č. g. Meško Jakob, žup. in duh. svetovalec pri sv. Lovrenci v slov. gor. 5 fl., č. g. Tombah Josip, dekan v Rogatci 1 fl., č. g. Jaric Val., žup. pri sv. Florijani 1 fl., č. g. Merkuš Anton, župnik v Žitalah, 1 fl., č. g. Kapus Herman, kaplan v Žitalah 1 fl., č. g. Vraz Janko, kpl. v Rogatcu 1 fl., „Ljubenski Slovenci“ 10 fl. b) Ptujski: g. dr. Ploj Jakob, odvetnik 9 fl. 30 kr., g. Klobučar Anton, c. kr. sod. pristav 4 fl. 50 kr., g. Kunstek Luka, prof. 4 fl., g. Cilenšek Martin, prof. 2 fl. 40 kr., g. Spindler Anton, c. kr. kanclist 2 fl., č. g. Hirti Fran, žup. Slivniški 2 fl. 10 kr., č. g. Majcen Ferdo, veroučitelj 2 fl. 10 kr., č. g. Črnko Marko, vikar 2 fl. 10 kr., č. g. Šalomon Fran 2 fl. 10 kr. Vsem blagim dariteljem in ljubiteljem uboge gimnazijske mladine izrekamo prisrčno zahvalo in stoterni: „Bog plati!“ Nadaljne milodare blagovolé se pošiljati pod naslovom: B. Hrtiš, župnik in guardijan v Ptuji.

Iz Cirkovec na drav. polju. (Požarna bramba.) Pri nas se snuje požarna bramba. Kdor pozna razmere tamošnjih pokrajin, vsak bo rekel: Potrebna in koristna bi bila požarna bramba, kajti vasi so velike, hiša s poslopjem ena pri drugi, nesreča z revščino ogromno velika, kedar pride nevarnost požara, ki v tej okolici sila rad gospodari. Bila bi v resnici koristna požarna bramba. Gosp. urednik prosim Vas blagovolite mi, da poročam vašim bralcem, kako neumnih je nekaj naših ljudi, ki strašansko upijejo, da požarne brambe ni potreba, proč z njo! Veš, dragi čitatelj, platneni gospodje, ki v nemčurski rog trobijo, se branijo tega društva. Akoravno so gospodje in imajo nekaj premoženja, ali kaj bi potrebno ali nepotrebno bilo, zato imajo malo previdnosti. Njihovih, tako imenovanih sosesk pa gotovo ni potrebno, koje po dva tri dni obhajajo, da svojemu trebuhu služijo v prepiru in pretepu, zraven pa Boga žalijo. S tem proč! Tega ne! Požarna bramba katere delo je v slovenskih rokah, naj pa se vedno snuje naprej. Želeti je, da bi bila marljiva, poštena in pravična. Daj Bog, da bi te besede ne bile glas vpijočega v puščavi. Eden izmed brambe.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Veliko se piše v raznih liberalnih listih zoper vsako spremembo šolskih postav, toda sedaj je vsa podoba, da se dela načrt nove šolske postave v naučnem ministerstvu in da ga dodela vlada do jeseni, kedar se snide drž. zbor na novo. — Na Dunaji je bila te dni sodnijska obravnava zoper več oseb, toženih goljufije pri carini. Čudno je pri njej to, da so judje v toliki časti pri nekaterih uradih ter se jim tako rado verjame — na papirčke. — Graški mestni zastop je v očitni seji izrekel neko zahvalnico fzm. Kuhnu. No, nam se dozdeva, da ni bilo posebne potrebe za-njo. — Sliši se, da pojde predsednik višje dež. sodnije v Gradci, vitez Waser še to leto v pokoj. Kakor poznamo mi tega gospoda, ni verjetno, da vzame kedaj sam slovo iz mesta, na katerem lahko veliko stori za svojo stranko, ako se šteje h kateri, sicer pa tudi ne poznamo uzroka, zakaj bi že sedaj visoki gospod odstopil. Nam je tedaj taka in enaka govorica prav le časnikarska rasa, gola domišljija. — Kakor poroča vrli „Mir“, obznani se volilcem Velikovskega volilnega okraja slov. kandidat še le, kedar bodo volilni možje izvoljeni. Kar tedaj nemški liberalci povedo kje o njegovi osebi, to je golo ugibanje. Upamo pa, da bode večina volilnih mož slovenska, konservativna. — Občni zbori koroških podružnic sv. Cirila in Metoda se vrše povsodi lepo in zbéra se v njih vse zavedno, slov. ljudstvo. Tako je prav! — Dež. predsednik, baron Winkler, biva sedaj v Rimskih toplicah. — Kranjska hranilnica daje v novem času tudi občinam v drugih deželah na posodo, doslej še tega ni storila. Škoda, da je ta bogata denarnica v rokah zagrizenih Nemcev ali tacih mož, ki se štulijo za Nemce! — Na večih krajih sliši se glas, da imamo Slovenci preveč listov, nekaterih celo nepotrebnih. Nam se zdi, da še listov ravno nimamo preveč, toda bralcev bode brž ko ne s časom premalo. — Skušnja v slov. otroškem vrtu v Gorici je pokazala, da storé stariši v resnici dobro, ako pošljajo otroke va-nj. — Župan v Gorici je na novo potrjen dr. Maurovich. Mož je, če ga sodimo po imenu, Slovenec, toda sam se šteje med Italijane, sicer pa zavziva zaupanje vseh pravicoljubnih prebivalcev. — Spomenik V. Dolenca na pokopališči v Trstu ne nosi imena ali sploh napisa, to pa za to, ker mestni odbor, ves italijansk, ni pripustil, da bi bil napis slovensk. Oj lahonske nestrpljivosti! — Morska kopelj v Gradu deje bolnim otrokom neki prav dobro in pošlje se tacih otrok vsako leto več tje. — Iz c. kr. mornarice zbežalo je zadnje dni 11 mož na blažena tla — v Italijo. Se vé, da so to sami Italijani. — Med ogerskim ministrom za uk in bogočastje pa nadškofom v

Ostrogonu se razpravlja sedaj važna stvar, vprašanje, je-li sme drž. nadzornik priti v šole, ki jih vzdržuje nadškof, da jih nadzoruje. Ako obvelja ministru, ki to trdi, potem izgubi enaka šola svojo veljavo, t. j. ni je več treba. — V Galiciji so več ljudi zaprli, ki so nagovarjali tamošnje prebivalce, naj se izselijo v Ameriko. Brž ko ne so jih ogoljufovali za denarje.

Vunanje države. Novica, ki se sem ter tje raznaša po raznih listih, da so sv. Oče v Rimu vzboleli, ni resnična. — Italijanski minister Crispi ima sopet novih načrtov za razne postave k redu, da jih predloži drž. zboru v posvetovanje. Med temi je tudi načrt za postave, vsled katere se zakon lahko razdere. No to je prav verjetno, saj je minister sam take postave potreben, kajti mož ne živi več s svojo pravo ženo. — V Parizu je veliko delalcev popustilo svoje delo, češ, da ne dobé plačila, kakor jim za delo dohaja. Vsled tega je bilo že na večih krajih krvavih pobojev. — General Boulanger je mrtev, to se pravi, ljudstvo ne mara več za-nj. Minister Floquet pa si smeje vsled tega lahko v pest, kajti sedaj je on „mož ljudstva“. Ali pa ostane to za dolgo, tega bi si človek ne upal reči. — Anglija, se pravi, da se drži vselej in povsod postave, toda ali to ni resnica ali pa postave niso dobre, kajti kakor se ravna z Irskim ljudstvom, to ni več lepo. Te dni je umrl eden irskih poslancev v ječi in sodnija sama je izrekla, da vsled slabega, nepostavnega ravnanja z njim. To je huda obsojba drž. mož. — Nemški cesar, Viljelm II., šel je iz Rusije v Švedijo in od ondot v Dansko, da obiše kralja tudi le teh dežel. — Že sopet se raznaša glas, da Bismarck pojde v pokoj ter da mu cesar ne zaupa več. Ta je pa, kakor že sicer večkrat, bosa. — Svečanosti v Rusiji v času, v katerem je bil nemški cesar gost cesarjev, bile so velike in nihilisti jih niso motili nikjer, vsaj brali nismo nikjer, da bi bili počeli v tem času kacih homatij. — Bolgarski knez ali bolje Koburški princ Ferdinando se je spravil s svojimi ministri. — Roparji, ki so vjeli dva avstrijska državljana, oba sta juda, čejo ju izpustiti za drag denar. Bolgarska vlada ga bode tudi štela, toda juda jo bota menda hitro pobrisala iz Bolgarije, kajti pravi se, da je cela stvar — goljufija ter je eden teh judov bil že enkrat padel v roke roparjev in bolgarska vlada je štela takrat za nj 1300 rubljev. Pri judu je vse, je tudi to mogoče. — Turčija se boji, da ji Francija kje ne vzame Tripolis v Afriki. Njej se zdi, da ima le-ta preveč vojakov in vse preblizu te dežele. — Masava, dežela ob Rdečem morji, prejde bržčas popolnem v roke Italijanov, v resnici tirja ital. general davek od vseh prebivalcev brez razločka. To pomenja toliko, kolikor da so vsi njeni podložniki. No zavida menda ne bode za to veliko.

Za poduk in kratek čas.

Zlatomešnik sv. oče Leon XIII. in slov. rimski romarji.

(Dalje.)

Iz cerkve sv. Sebastjana držijo stopnjice v podzemeljsko kapelico, kjer smo bili pri sv. meši, katero so mil. škof ljubljanski služili. Romarji, ki so bolj zgodaj vstali, kakor mi, so imeli že vsak rokovat drobnih svečic. Za drag denar še tudi jaz nekaj voščenenih ostankov dobim.

Kaj pa pri belem dnevu s svečami? Gremo pod zemljo — v katakombe! Hvala Bogu in Mariji! Zdaj so moje srčne želje izpolnjene, zdaj bom videl katakombe. Kakove pa so katakombe, povejte nam no? Le tiho in mir! Saj rad povem, kar vem, pa nikar me ne zmotite.

Kakor krt podrije zemljo, in ima svoja podzemeljska pota, tako so prvi kristjani kopali pod zemljo, kjer so skrivali svoje mrliče — svetnike. Okoli Rima se nekoliko metrov pod površjem nahaja prst, ki se da lepo kopati, a prekopov ni treba niti zidati niti obokati, ampak izkopani hodniki čem dolže so, tem trdneji so. Rovi so ozki, komaj da dve osebi v štric greste. Na obeh straneh hodnika je v steno skopanih troje ali čvetero predalov, drugih nad drugimi, v katere so Rimljani svoje rajne polagali. Zdaj so seveda predali že zveča prazni: „Ker prah si, in v prah se boš zopet vrnil“. Tu in tam smo našli bolj prostorne kraje, v katerih so se prvi kristjani k službi božji zbirali. Če bi si kdo hotel v katakombah prsti ali ostankov za spomin vzeti, bil bi izobčen, tako ostro je to prepovedano.

Čem dalje tukaj stopaš v podzemeljski svet, tembolj se hodniki na vse strani odpirajo in razširjajo. Brez zanesljivega vodnika romar lahko zgreši pot in bi težko kedaj več videl luč sveta. Nek odraščeni mladenič je hotel več videti, kakor mi romarji, a zašel se je in je zaostal v katakombah. O pravem času še ga prijatelj zgreši in skušen vodnik ga gre iskat. Mladenič je celi dve uri blodil po katakombah. Ko ga vodnik prižene iz luknje, je bil celo spremenjen, od prestanih strahov skorej ni mogel spregovoriti. Čuda, da mu strahovi niso belih lasi nagnali!

Kdor bi hotel vse rimske katakombe prehoditi, bi trebal blizo sto ur hoda. Dosedaj so v njih neki že pet milijonov grobov našeli. Znanih nam je 26 večih in 17 manjših katakomb, katerih vsaka ima svoje ime, bodisi po imenitnih mučenikih, kateri so ondi pokopani, bode si po nekdanjih lastnikih ondotnih zemljišč.

Mi smo v Rimu videli še celo vrsto drugih raznih svetišč in svetinj, a vseh mi ni moč, pa tudi ne volja popisati. To bi morale debele bukve biti, da bi vam to vse le na pol pove-

dal. Dosti zgodovinskih in svetih torišč in umotvorov pa niti videli nismo, in tedaj jih tudi ne vemo popisati. Ko bi hoteli vse pogledati, kar ima Rim svetega in lepega, bi morali leto dni tam ostati. Kdo bi pa doma mesto nas delal? In potem bi še človek moral nekoga dobiti, ki bi mu denarje delal, kar pa je po krvavih postavah prepovedano.

Samo o sv. Stanislavu in o sv. Alojziju še naj nekaj povem, da naše mladine radovednost ne bo preveč mučila.

Oba sta bila novinca Jezusove družbe. Grob sv. Stanislava je v cerkvi sv. Andreja na kvirinalskem hribu. Izbica, v kateri je živel, je zdaj predelana v kapelico, v kateri je na altarju podoba Matere božje, kojo je sv. Stanislav zlasti lepo častil. Na tem altarju so svoje dni obhajali zdajni sv. oče svojo primicijo. Stanislav na praznik sv. Lovrenca v svoji otročji ljubezni piše Mariji list ter jo prosi, da bi na Velike meše dan že rad pri Materi v nebesih bil, katero prošnjo mu je Marija tudi izpolnila. Juterna zarja na Veliko gospojnico mu je svetila v nebesa. Njegova zadnja beseda je bila: „Pripravljeno je moje srce, o Gospod, pripravljeno je moje srce“.

Sv. Alojzij počiva v cerkvi sv. Ignacija. Na altarju nad jegovim grobom je iz bele marmorja čudno lepo vpodobljeno njegovo vnebovzetje. Zapazil sem, da se okoli njegovega groba zlasti dečki radi mudijo, ki ti ljubeznivo postrežejo, če hočeš kaj o sv. Alojziju zvedeti.

Smešnica 31. Nek gizdalin pride snubit hčer bogatega trgovca ter zagotavlja, da mu ni več živeti brez nje. „To“, odvrne trgovec, „to Vam že verjame človek, toda kaj, ako Vam dajem vsako leto 2000 gld, bi-li potlej šlo?“ „Poskusil“, pravi snubič, „poskusil bi“. „Tudi brez moje hčere?“ „Tudi!“ — „Tako? Tedaj pa še poskusite to brez moje hčere in brez mojega — denarja!“

Razne stvari.

(Zlata sv. maša.) V tem, ko se tiska naš denešnji list, služijo Nj. ekscelecija mil. knezoškof svojo zlato sv. mašo. Stolna cerkev se tere ljudstva, presbiterije je polno visoke gospôde in duhovščine, prevzvišeni nadškof dr. Eder, mil. škofa dr. Missia iz Ljubljane in dr. Kahn iz Celovca ob posebnih molitvenih stolih, ostali zastopniki c. kr. uradov, častništva itd. pa v lepo prepreženih klopéh. Pridigovali so prevzvišeni zlatomašnik sami.

(Darila.) V sredo dne 1. avgusta se je poklonila deputacija čč. duhovščine Njih eksceleciji mil. knezoškofu ter jim izročila ta-le darila: Zlati kelih, krasne mašne bukve, dve v zlato vezeni altarni blazinici. V imenu čč. ss. Magdalenk v Studenicah je poklonil njih

spirituval vlč. g. A. Hytrek dragoceno štolo, čč. šolske sestre v Mariboru fini roket in družba kat. gospá v Mariboru pregrinjalo za na prižnico višnjeve barve, bogato z zlatom všito. Že den poprej so izročili čč. oo. trapisti v Reichenburgu srebrno, pozlačeno pastorage ali škofovsko palico v gotičnem slogu s smaragdi bogato okinčano.

(Večernica.) Godba c. kr. pešpolka št. 47 je priredila mil. knezoškofu na predvečer Njih zlate sv. maše slovesno večernico ali sere-nado, kresovi so goreli na Pohorji itd. Skorej vse mesto je bilo po konci in stolni trg in bližnje ulice so bile pretesne za množino poslušalcev.

(Častitka.) Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda na Ptuji je soglasno sklenila in poslala brzobjavno častitko Nj. ekscelenciji, mil. knezoškofu za Njih zlato sv. mašo.

(Poklon.) Deputacija družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, na čije čelu je vlč. g. prof. Zupan, predstavila se je v ponedeljek dne 30. julija Njih ekscelenciji mil. knezoškofu ter so jo mil. knezoškof vzprejeli z znano ljubeznjivostjo svojo.

(Slavnostna knjiga.) Za zlato mašo Nj. milosti prevzv. knezoškofa je izšla nova knjiga pod naslovom: „Sv. Viktorin, škof ptujski, cerkveni pisatelj in mučenec. Njegovo življenje in delovanje na podlagi najstarejših virov in po najnovejših pripomočkih, opisal Dr. Mihael Napotnik. „Dobiva se pri g. pisatelju na Dunaji za 1 gld. 50 kr. (I. Augustinerstrasse 7).“

(Imenovanje.) Vlč. g. J. Bohine, kn. šk. duh. svetovalni dekan v Braslovčah imenovan je za kons. svetovalca. Kn. šk. duh. svetovalci pa so postali čč. gg.: Jožef Hrzič, župnik na Spodnji Polskavi, Anton Šlander, župn. v Slov. Gradci, Mih. Lendovšek, župnik v Makolah in Anton Dvoršak, župnik pri sv. Vidu.

(Iz Gornjega grada) se nam piše: Vsled sejnega sklepa tukajšnjega občinskega odbora od dne 30. julija 1888 se bode občinski odbor slavnosti v proslavo 40-letnega vladanja Nj. Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I., kojo tukajšnja prostovoljna požarna bramba dne 5. avgusta, kakor je bilo uže po časopisih naznanjeno, priredi, udeležil in se bode tedaj ta slavnost od strani občinskega odbora in požarne brambe skupno vršila. Ob enem se omeni, da je občinski odbor lepo svoto podaril v dobri namen.

(Primicija.) V nedeljo, dne 5. avgusta bo pri sv. Trojici v Halozah prvo daritev sv. maše daroval č. g. stef. Sakelšek, bogoslovec celovškega semenišča.

(Slovensko društvo) zboruje v proslavljenje 40letnice vladovanja Njih Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. dne 12. avgusta t. l. ob 1/24. uri popoldne v g. Suttnerjevej

hiši v Konjicah. Vspored: Slavnostni govor o 40-letnici, poročila državnih in deželnih poslancev gospodov: barona Goedelna, Vošnjaka in dr. Serneca, borba štajarskih Slovencev za narodno šolo (dr. Dečko), zakaj propada kmetski stan (dr. Gregorec), resolucije, poljubni nasveti.

Predsedništvo.

(Domača zgodovina.) „Dogodki iz župnije Vranske“. Tako je ime lični knjižici, katero je spisal 20letnici vrstivte Vranskega v cesarske trge g. Ivan Gaberšek, okrajni tajnik na Vranskem. Dobi se pri g. spisatelji ali tudi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, cena 25 kr., s pošto dva krajcarja več.

(Huda jeza.) Rakusch-ovo klepetuljo ali, kakor se ji pravi „D. Wacht“, zbdlo je hudo v oči, ker je imela velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda na Ptuji slovesno službo božjo. Se vé, da je to velika razlika, kajti nemški šulverein, turnarstvo i. t. n. pride le motit, nikar pa za to kje kam, da izpolni dolžnost kristjana. Ti so Boga — boječi.

(Nevihta.) V soboto na dan 28. julija ob 5. uri popoldne je strahovita toča med neprestanim bliskom in gromom, ki je zemljo in nebó pretresal, se vsula na Završko, sv. Barbarško in deloma Leskovško župnijo v Halozah, najhuje je klestila po vinorodnih brdih ob Dravi, zlasti po Goričaku in sv. Ani ter vničila za več let ondotne vinograde, opustošila tudi državno ameriškansko trtnico pri Borlju in vse poljske pridelke.

(Trtna uš.) To neusmiljeno vničevalko vinogradov zasledili so v najnovejšem času v velikem in malem Okiču, v veliki Varnici takó, da so odsléj treh župnij vinogradi namreč: Završke, sv. Barbarške in Leskovške v Halozah od nje okuženi.

(Požar.) V ponedeljek, dne 23. julija je zgorela šola na Runeči pri Ormoži. Otrokom je več šolskih reči zgorelo, sicer pa ni bilo druge nesreče.

(Toča.) V soboto, dne 28. julija je naredila toča po vzhodnji strani Pohorja, po Konjicah, Poličanah in po enem delu zgornjih Haloz precej škode.

(Duh. spremembe.) Č. g. Fr. Fohn, kn. šk. duh. svetovalac in vpokojeni župnik v M. Schmollnu na N. Avstrijskem je v soboto, dne 28. julija umrl.

Listič upravnništva. G. J. K. Je plačano za celo leto.

Loterijne številke:

V Trstu 28. julija 1888:	47, 8, 35, 19, 31
V Lincu „ „	86, 66, 79, 25, 43

Dekle iz dobre kmečke hiše se vzprejme za kramarijo in gostilno pri **Ljud. Richterji** v Kapli pošta Arnfels.

Poslano.*)

Slavno uredništvo!

V Vašem cenjenem časniku od 5. julija štv. 27 se nahajajoči dopis iz Braslovč gledé sodne razprave z dne 27. junija na Vranskem, prosim na podlagi § 19 postave za tisk. blagovolite razglasiti sledeči popravek:

Neresnično je, da bi bil g. dr. Glantschnigg sprejel od mene in moje žene Marije Plaskan naročilo oddati razglašeno izjavo. Resnično pa, da je državno pravdnštvo od nas vložene pritožbe proti Francetu Brišnik nazaj položilo in c. kr. okrajni sodnji na Vranskem deloma prepustilo, proti g. France Brišnik-u postopati, vsled česar F. Brišnik bil je zaradi zlobnega poškodovanja tuje lastnine pri razpravi vršeči se dne 27. junija krivega spoznan in po § 468 kazenskega zakona v kazni 10 gold. obsojen. Resnično je dalje, da je g. dr. Glantschnigg od mene in moje žene pooblastilo sprejel, izprostiti samo le predlog obravnav ukazanih vsled od Brišnika proti meni in moji ženi uloženih pritožeb — oboje zavoljo žaljenja časti — in zaslišanje novih prič v po državnem pravdnštvu nazaj položeni kazenski zadevi zoper France Brišnik-a; nikdar pa ni dobil g. dr. Glantschnigg naročila osnovati poravnavo z g. Brišnikom, tem manj v zmislu omenjene izjave. Znameniti predlog poravnave izhajal je od tožnika, kateremu se je pridružil moj namestnik g. dr. Glantschnigg in tako dolgo in iskreno me nagovarjal, da sem slednjič primoran bil od zahtevka — da bi se nove priče zaslišale — odstopiti.

Braslovče, dne 25. julija 1888.

Anton Plaskan, trgovec in posestnik.

*) Za „Poslano“ nas ne veže odgovornost druga, kakor postavna. Ured.

Izjava.

Pri c. kr. okrajnem sodišči na Vranskem vršila se je minole dni obravnava zaradi razžaljenja časti. — Tekom obravnave pa je zatoženec razžaljenemu v navzočnosti vseh prič preklical vsa mu pridana imena, na kar je tožnik od tožbe odstopil ter mu vse odpustil pod tem pogojem, da se ta stvar v cenjenem listu „Slov. Gosp.“ objavi. J.

Zobozdravniško zdravnilo.

Jemljem si čast s tem naznaniti, da bom od dne 4. avgusta t. l. skozi teden dni v Celji v gostilni „Elefant“ ter od 9ih dopoldne do 2. ure popoldne vzprejemal bolnike.

A. Paichel,

zobozdravnik v Celji.

1-2

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem, ki so mi o priliki moje zlate maše čestitali pisмено ali telegrafično, izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Pri sv. Petru zunaj Radgone
dne 30. julija 1888.

Jožef Simonič,
zlatomešnik.

Oznanilo.

Okrajni odbor v Slovenjem-gradu si šteje v žalostno dolžnost, naznaniti, da je mnogozaslužni okrajni zdravnik, gospod

Anton Unger,

odlikovan z zlatim križcem za zasluge, v 86. letu svoje dobe, dne 31. julija t. l. mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode dne 2. avgusta ob 5. uri popoldne.

Sv. maša za pokojnika bode dne 3. avgusta ob 1/28. uri dopoldne v tukajšnji mestni cerkvi.

Okrajni odbor v Slovenjem gradu.

Naznanilo.

Na prodaj je dosedanja stara šola z enim nadstropjem v občini Št. Peter v Savinjski dolini. Stoji na najlepšem mestu in je posebno pripravna za trgovino.

Natančneje se izve pri županstvu.

Županstvo v Št. Petru ob Savinji,
dne 19. julija 1888.

Kmetija je na prodaj.

Njive, travnike, gozd in vrt s sadjem 13 oralov, hiša zidana, z opeko krita. Kmetijsko poslopje, zidano, s slamo pokrito, pripravni kozole in opekarnica s potrebnim orodjem, vse v dobrem stanu na pripravnem kraju v Savinjski dolini blizu državne ceste. Več pové uredništvo „Slov. Gospodarja“.

1-3

Maline, lesičjekovo moko, (licopodium) pentin, jetrnjak kupi v vsaki meri

Dr. Kumpf-ova lekarna
v Beljaku.

3-3